

Kirjoittaja: Anne E. Suominen

TURVALLINEN SATAMA – ADR, RID ja IMDG

Satamien turvallisuus on meidän kaikkien yhteinen asia. Vaarallisten aineiden kuljetukset olivat kuudetta kertaa järjestetyn satamien työturvallisuutta käsitelleen tilaisuuden teemana.

Lokakuisena aamuna runsaslukuinen joukko satamien turvallisuudesta kiinnostuneita suuntasi Työpajan auditorioon Helsingin Kalasatamassa. Vihdoinkin voitiin järjestää TURVALLINEN SATAMA – ADR, RID ja IMDG -tilaisuus, jota oli jouduttu siirtämään jo useampaan kertaan vallitsevista olosuhteista johtuen. **Risto Lappalainen** Väylävirastosta toimi tilaisuuden puheenjohtajana. Tilaisuuden suunnittelu ja toteutus tehtiin laajassa alan toimijoiden yhteistyössä aikaisempien kertojen tavoin.

Puheenvuoroissa 11.10.2022 käsiteltiin laivanselvittäjän roolia VAK-kuljetusten turvallisuudessa, hyviä turvallisuuskäytäntöjä kuljetusmuotojen vaihtuessa, vaarallisten kemikaalien varastointiin satamassa liittyviä lupia ja valvontaa, vaaralliseksi luokiteltavaa ainetta sisältävien tankkikonttien käsittelyn erityispiirteitä laivalla ja satamassa, satamaa toimintaympäristönä ADR-liikennöitsijän näkökulmasta ja mitä kaikkea turvallisuusneuvonantajan työsarkaan kuuluu.

Sari Turkkila Suomen Laivameklarit ry:stä nosti esille, kuinka agentin roolina on tehdä satamakäynnistä mahdollisimman sujuva, jolloin säästetään sekä aikaa ja kuluja. Puheenvuorossa kuvattiin agentin roolia ja mitä kaikkea tehtäviin kuuluu ennen laivan saapumista satamaan, satamassa olon aikana ja sen jälkeen. Nykyään paljon tietojen ilmoittamisesta onnistuu jo sähköisesti, mutta edelleen agentin tehtävänä on tarkistaa niiden oikeellisuus. Useimmiten kaikki sujuu ongelmitta ja agentin rooli korostuu erityisesti poikkeustilanteissa.

Satamassa kuljetusmuodon vaihtuessa hyvät turvallisuuskäytännöt ja oikea asenne ovat ensiarvoisen tärkeitä. Jokaisella vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvissä tehtävissä toimivilla on oltava riittävä koulutus ja perehdytys. **Miina Grönlund** Liikenne- ja viestintävirastosta korosti myös lähettäjän vastuuta aineen luokittelussa, tietojen oikeellisuutta ja että tiedot on annettu kuljettajalle oikein. Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia uudistetaan ja uuden lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 aikana. Puheenvuorossa käytiin läpi tulossa olevia muutoksia. Tilapäinen säilytys ja sisäinen pelastussuunnitelma herättivät runsasta keskustelua.

Varastoinnin ja tilapäisen säilytyksen rajanvetoa ja erilaisia mahdollisia tilanteita käsittelee myös **Sara Lax** varastoinnin valvonta- ja lupaviranomaisena toimivan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston puheenvuorossa. Satamalla on oltava tiedossa millaista toimintaa sataman alueella ja varauduttava sen mukaisesti. Keskeistä on riskien arviointi ja vaarojen tunnistaminen sekä varautuminen tunnistettuihin onnettomuusskenaarioihin.

Finnsteve Oy:n ja Finnlines Oyj:n yhteispuheenvuorossa **Mikko Juuti** ja **Timo Vanhala** kävivät läpi kuljetuksen eri vaiheita tankkikonttien käsittelyyn satamassa laivan rampille asti ja siitä eteenpäin. Keskeistä turvallisuuden kannalta on tietojen oikeellisuus dokumenteissa ja oikein valituissa kuljetusyksikössä on oltava oikeat merkinnät. Kuljetettavan aineen on sovellettava sekä merikuljetukseen että kyseessä olevaan alukseen. Ennakoinnissa on varauduttava siihen, että onnettomuustilanteet voivat kehittyä nopeasti merimatkan aikana. Ennalta turvallisena pidetty

yksikkö saattaa muuttua vaaralliseksi. Lisäksi aluksella on matkan aikana käytettävissä vain rajalliset vaihtoehdot pelastustoimissa.

Jari livonen Hoyer Finland Oy:ltä toi puheenvuorossaan esille ADR-kuljetusten turvallisuusvaatimuksia ja niiden toteuttamista sataman monitoimijaisessa toimintaympäristössä. Tärkeää on hyvä yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto eri toimijoiden kesken. Haasteita tähän tuo lomakkeiden suuri lukumäärä ja eri toimijoilla käytössä olevat erilaiset järjestelmät. Oikein merkityt ja turvalliset nostoruudut ja ajotiet kuuluvat satamissa turvallisen toimimisen edellytyksiin, joissa on huomioitava myös talviolosuhteet.

Tilaisuuden päättäneen Suomen Turvallisuusneuvonantajat ry:n puheenvuoron alussa **Erkki Laimio** herätti osallistujat šamaanin rummulla kuvaten turvallisuusneuvonantajan työn haastavuutta. Turvallisuusneuvonantaja katsoo asioita vähän eri näkökulmasta kuin muut ja luottamusta eri toimijoiden kesken ei voi korostaa liiaksi. Turvallisuusneuvonantajat olisi hyvä ottaa aktiivisemmin mukaan toimitusketjun ja sopimisen eri vaiheisiin, jotta turvallisuutta saataisiin parannettua entisestään. Onnistunut työ on parasta turvallisuutta.

Kirjoittaja Anne E. Suominen toimii erikoissuunnittelijana Turun yliopiston Brahea-keskuksen Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskuksessa.

Teksti on ensimmäisen kerran julkaistu 16.11.2022 ilmestyneessä Suomen konepäällystöliiton julkaisussa Voima ja Käyttö 6-7/2022.